

2024

La Patum

Dossier de premsa

Vestits nous dels gegants

**La nova indumentària dels quatre gegants de la Patum de Berga,
obra del dissenyador berguedà Jordi Rafart**

Els gegants de La Patum estrenen vestits després de 15 anys, obra del dissenyador berguedà Jordi Rafart

Ha estat el secret més ben guardat de Berga els últims mesos. Els patumaires saben des del 2022 quin serà el nou disseny dels vestits dels gegants de La Patum, però fins ara no n'han pogut veure més que dibuixos i algunes mostres de les teles que el dissenyador, el berguedà Jordi Rafart, va presentar en una conferència a l'Ajuntament, ara fa un any. Aquest Corpus, però, totes les incògnites es resolen: els quatre gegants viuen la seva primera Patum amb nous vestits, 15 anys després de l'última renovació.

Rafart està convençut que, tècnicament, són "els millors vestits" que els gegants han lluit mai: "Hem lluitat perquè ningú no pugui dir el contrari, i crec que ho hem aconseguit". Ell, la confeccionista Rosa Rubio i la brodadora Núria Malé han treballat intensament durant pràcticament un any per poder estrenar la nova indumentària aquesta Patum. I del resultat, en destaca que "són quatre dissenys pensats com un disseny total", de manera que "són gegants que comparteixen pràcticament els mateixos teixits i, si separen una figura, la resta tenen sentit".

Quatre vestits connectats entre si

El gegant nou és la figura que pateix un canvi "més radical", segons Rafart. S'hi introdueix un color que no havia portat mai: el blau reial. I, a més, ho fa amb molt de protagonisme. "És un blau que, antigament, es feia triturant lapislàtzuli, una pedra preciosa només a l'abast de l'alta societat".

Al vestit del gegant nou, aquest blau funciona, juntament amb l'ocre i el granat, com "una expansió de l'escut de Berga" que el gegant porta a la part central del pit. A banda, pretén "ressaltar el color fosc de la cara" i es complementa amb un treball important de brodats.

La geganta nova ha estat la més continuista al llarg de la història pel que fa a la indumentària. Sempre ha jugat amb vestits de tonalitats verdes, i a Rafart això no l'acabava de convèncer. "Hi hem introduït el blau, per aproximar-lo a la seva parella, combinant-lo amb el seu verd de sempre". A banda, la geganta deixa enrere el vel vermell o rosat que ha lluit històricament per donar pas al blau cel.

El dissenyador, Jordi Rafart, la confeccionista i la brodadora han treballat colze a colze durant un any per confeccionar "els millors vestits" que han lluit mai els gegants de La Patum, que estan plens de detalls i de símbols

El gegant vell canvia de casc: l'habitual estructura amb forma de con que havia lluit des dels anys 50 dona pas a una nova part metàl·lica amb forma de cúpula que guanya terreny respecte a la part tèxtil del turbant. Inicialment, Rafart va dibuixar un casc daurat, però ha acabat fent-lo platejat per rel·luir més la cara del gegant. Pel que fa als colors, el gran canvi és a la faldilla, que passa a ser verda i d'un material resistent. El vermell, a més, torna a ser protagonista del gegant vell, però no és el mateix vermell que el gegant nou. També hi apareix un blau cel que el connecta amb la geganta nova i es canvia l'anterior disseny del pit —que simulava una armilla— per donar pas a una senyera.

I la geganta vella s'inspira en la indumentària del 78. Rafart va créixer amb ella i recorda que “portava una faldilla d'un color taronjós, amb un pit de color rosa i jaqueta de color turquesa”. Ara ha mantingut el color turquesa, combinat amb beix, a la jaqueta, i l'ha decorat amb més de 400 pedres i perles. A la geganta vella, a més, també s'hi pot reconèixer l'ocre que porten algunes parts dels vestits del gegant nou i el gegant vell.

Un disseny escollit per votació popular

El disseny dels nous vestits dels gegants de La Patum és el que va resultar guanyador de la votació popular que es va fer el juliol del 2022. La proposta de Jordi Rafart —batejada com Els nostres avis— va guanyar una votació en què es van comptabilitzar més de 800 vots. Tot plegat per renovar uns vestits que les dues parelles de gegants lluien des del 2009.

Exposició històrica dels vestits dels gegants

L'estrena dels nous vestits dels gegants de La Patum es complementa amb una exposició titulada 100 anys d'història a través de la mirada dels gegants, que es pot veure al convent de Sant Francesc. La mostra analitza els canvis que ha fet la indumentària de les dues parelles de gegants des del 1927 fins al 2023.

S'hi pot observar el canvi de colors emprats en les diferents peces, la riquesa i la profusió de la pedreria, la incorporació de complements, etc. També s'hi exposen elements més antics, com el cosset del gegant vell que es va estrenar el 1908, el casquet que la geganta nova va lluir per primer cop el 1891 i l'espasa del gegant vell que va formar part del vestit fins fa més de 100 anys.

El disseny dels nous vestits, el va escollir la ciutadania de Berga en una votació popular, i s'estrenen coincidint amb una exposició al convent de Sant Francesc que presenta l'evolució històrica de la indumentària

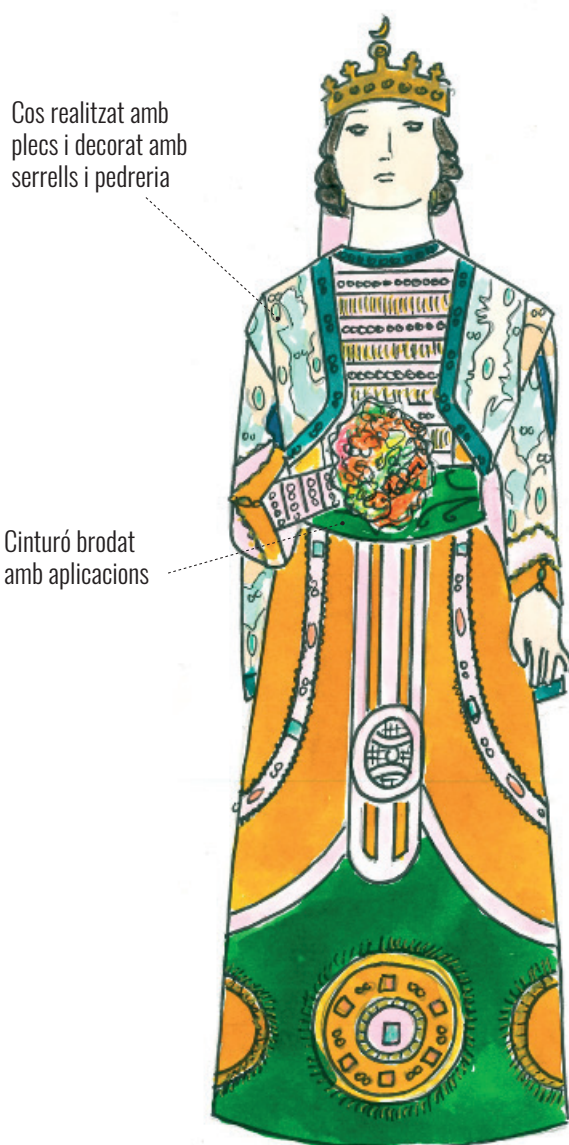
Els vestits dels gegants, un per un

Descripció de les peces feta pel dissenyador, Jordi Rafart

1

Geganta vella

2

Gegant vell

Turbant amb casquet
metàl·lic amb forma
de cúpula

Torera de vellut
brodada a mà

Cinturó brodat

Vestit de Damasc
amb aplicacions
de passamaneria i
pedreria

3

Geganta nova

Cosset brodat a mà

Vestit bicolor amb verd bosc i blau petroli de vellut, amb aplicacions de setí i incrustacions de pedreria

Vel amb passamaneria i incrustacions de pedreria

4

Gegant nou

Vestits nous dels gegants

La Patum 2024

La història dels vestits dels gegants de La Patum

Recopilació de l'historiador Albert Rumbo

1908

L'estrena del cosset del gegant vell

L'any 1908 els gegants vells van estrenar vestits. Tal com detalla un programa d'actes manuscrit, "els gegants vells i demés personatges de la Patum sortiran enguany riquíssimament habillats amb noves vestidures". D'aquell vestuari de 1908, només s'ha conservat **aquest cosset del gegant vell**. Malauradament, aquesta renovació de vestuari no ha deixat cap rastre a la documentació municipal, la qual cosa fa que se'n sàpiga molt poca cosa.

Aquesta renovació tot indica que també va comportar un **canvi d'espasa** del vestit del gegant vell. Se sospita que l'antiga la va portar des del 1866, però no hi ha constància de l'any exacte en què va ser renovada. Això sí, les imatges que es conserven del gegant vell de l'època ja el mostren amb l'espasa actual o una de molt semblant i, per això, es creu que el canvi es va fer el 1908.

1927-1956

Els vestits que marquen l'estil

El 1927 els quatre gegants de La Patum van estrenar uns vestits que **han marcat l'estil de la seva indumentària des d'aleshores i fins als nostres dies**. Per poder prendre bé les mesures dels vestits, que van ser confeccionats a Manresa, els quatre gegants van ser desmuntats i baixats a la capital del Bages, on es van estar uns mesos. Els quatre vestits van costar 3.000 pessetes i la resta de retocs que van caldre per deixar-los a punt, 681 pessetes amb 45 cèntims.

Fruit d'aquesta renovació, **el gegant nou va passar a lluir l'escut de Berga** brodat al pit i el casc metàl·lic que encara porta ara. També es va substituir el punyal amb beina que havia portat des del 1891 per l'espasa enfundada. **La geganta nova va passar a dur el cap cobert per un vel** i va deixar de marcar amb el seu pentinat les tendències de l'època. **El gegant vell va començar a portar la seva habitual torera**, en comptes de la capa que havia lluit fins aleshores. **La geganta vella va passar a lluir un ventall** en comptes del tradicional ram de flors. Com a curiositat, destaca el mantell que portava incorporades totes les peces metàl·liques que dringaven ballant. Tant el vestit del gegant vell com el de la geganta vella es van arranjar el 1951, afegint-li una nova espiera.

1957-1977

Més pedreria per als gegants nous

El 1957, es van renovar els vestits de la parella de gegants nous. Se'n va fer càrrec la **Casa Llorens de Barcelona**, la mateixa que confeccionava el **vestuari del Liceu**. Tots dos vestits mantenen la línia dels anteriors, tot i que amb una major riquesa i profusió de pedreria i amb el canvi d'alguns complements, com l'espasa del gegant. Els dos vestits van costar 32.000 pessetes.

1958-1977

Un turbant i un mantell que van durar un any

Un any després, va tocar l'estrena de l'altra parella. Els **gegants vells** van passar a lluir uns vestits, també de la Casa Llorens. El **gegant vell porta un turbant força diferent**, i la **geganta vella destaca pel mantell**. Ni una cosa ni l'altra no van agradar gaire i, al cap d'un any, el 1959, va ser substituïts. Però el con metàl·lic del turbant es va guardar, va reaparèixer en la següent actualització, el 1978, i el va dur fins el 2023. La geganta va deixar de portar ventall i va tornar al ram de flors. Els dos vestits van costar 30.000 pessetes.

1978-1990

Els polèmics canvis de colors dels gegants vells

L'any 1978 es va renovar una altra vegada el vestuari dels quatre gegants, i per fer-ho es va tornar a confiar en la **Casa Llorens de Barcelona**, la mateixa que havia confeccionat els dels anys 1957-1958. Aquesta vegada, però, **el resultat no va ser l'esperat**.

Els quatre vestits mantenen la línia dels anteriors, tot i que **la qualitat de la roba era molt inferior**. Van costar 150.000 pessetes.

En el cas del vestit del **gegant vell**, els colors tradicionals es van veure considerablement modificats, passant el vestit dels tons ocres o grogosos habituals a un **rosat**. D'aquest vestit, se'n conserven només algunes peces soltes. Pel que fa al vestit de la **geganta vella**, els colors també van patir canvis importants, passant de tons rosats i vermellorsos a un **taronja intens**, i canviant el verd de la torera per un **blau pastel** que va ser molt criticat. El vestit es conserva de forma parcial i fragmentada.

1991-2008

La recuperació de la línia tradicional

El 1991, amb motiu del **Centenari dels gegants nous**, els quatre gegants van tornar a estrenar vestits. L'empresa que se'n va fer càrrec en aquesta ocasió va ser **Germans Peris de Barcelona**, que durant més de 150 anys va confeccionar vestuari per als principals teatres del país. Amb aquesta renovació es volia recuperar el model i els colors dels vestits dels anys 1957-1958.

Amb els quatre vestits —que van costar 3.687.936 pessetes— es va aconseguir **mantenir la línia tradicional recuperar la riquesa i l'esplendor** perduts tretze anys abans. **La parella de gegants vells va recuperar els colors d'abans del 78.**

2009-2023

Uns vestits inspirats en els de finals dels 50

L'any 2009, els quatre gegants van tornar a canviar el seu vestuari. L'empresa encarregada de confeccionar els nous vestits va ser **Dress Art**, de **Barcelona**, una sastreria teatral i cinematogràfica que l'any 2004 havia agafat el relleu de l'empresa Germans Peris, empresa que havia dut a terme els vestits anteriors, l'any 91.

Aquests vestits **es van basar en els models i els colors dels vestits dels anys 1957-1958**, i es van confeccionar fent el patronatge sobre els originals dels anys 50. Per primera vegada a la història, **els gegants de La Patum infantil estrenaren vestits simultàniament amb la mateixa roba i patronatge.**

En el **gegant nou**, el canvi més remarcable va ser la **llargària de la capa**, que en comptes de quedar a uns 50-60 centímetres del final del vestit, arribava pràcticament fins al terra. En la **geganta nova**, la **continuitat va ser pràcticament total**. Pel que fa al **gegant vell**, el canvi més significatiu va ser que el vestit era d'un color **més ocre** que no pas el del 1958, que era més grogós. I en el cas de la **geganta vella**, els canvis més importants van ser a la **torera**, que passava a ser **verda** en comptes de blau turquesa, i en el **mantell**, que passava a ser rosa, com el cosset, en comptes de vermell, com la faldilla.

El vestit del gegant nou va costar 3.967 euros; el de la geganta nova, 4.292; el del gegant vell, 4.106, i el de la geganta vella, 3.944.

Vestits nous del gegants

**La nova indumentària dels quatre gegants de la Patum
de Berga, obra del dissenyador berguedà Jordi Rafart**